

לוי זרע בכישר [שם מקום], ולא הווי התם עניים למשקל לקט. אתא לקמיה דרב ששת לשאול מה יעשה בלקט.

אמר ליה רב ששת: כתיב "לעני ולגר תעזוב אותם", משמע דווקא לעני ולגר⁽²⁾, ולא שתניחם בשדה לעורבים ולא שתניחם

דאשכח ריש לקיש, דתני בה דפטר רבי מאיר בקמה של גר שספק אם נקצרה קודם שנתגייר או אחר כך⁽¹⁾, אמתניתין דקמה דספק לקט הוי לקט – רמי ליה לרבי יוחנן. ושני ליה רבי יוחנן: בלשון יחיד אני שונה אותה כדלעיל.

מתי התגייר נעמיד על חזקת פטור, ודוחק]. וראה חזו"א מעשרות [ז' י'] שספק לקט נחשב ספק איסור רק בשדה שהתחייבה בודאי והספק הוא אם קיים מצוותו, אך בשדה שספק אם התחייבה כלל, הוא ספק ממון, ובגר הוא ספק אם נתחייבה כלל שדהו.

2. בפרי מגדים [שם] הוכיח מכל דברי רש"י בארבע ספיקות לחיוב, שרק ספק איסור שיש בו כרת או מיתה לא מועילה בו חזקת פטור, שהרי דקדק רש"י לפרש למה יש איסור כרת בכל דבר, ומשמע שאיסור סתם מוכרע בחזקת היתר. [וכאן אי אפשר לפרש כמו שביארנו בהערה הקודמת, שהרי לא מדובר בחיובי הפרשה ונתינה שנחשבים איסור רק במקום שבאים להתיר איסור מיתה, אלא באיסורים סתם].

ולפי שיטתו נדחק לומר שבפטר חמור אף על פי שאין בו חיוב מיתה, כיון שאין לו הפסד ממון - שהרי יכול לעכב השה בידו - הצריכוהו רבנן להפרישו, ולא יפטר משום חזקתו לפטור. ובדרך אמונה [שם] תמה על דבריו, הרי גם בחלה נוטל הממון מהשבט ואינו מפסיד, ולמה הוצרך רש"י לומר שיש בה מיתה. ויתכן לחלק כנ"ל, שבחלה לולי האיסור, היתה נחשבת כחובת ממון שספיקה מוכרע בחזקת מר"ק, מה שאין כן איסור הנאה של פטר חמור, שגם אילולי כרת לא תועיל בו חזקת היתר אם אין בו הפסד, כי עיקרו איסור הנאה, ואין הנידון בו בחובת הנתינה.

והרמב"ם [פ"ח ה"ט] כתב שבספק אם גלגלה

ולפי שיטתו נדחק לומר שבפטר חמור אף על פי שאין בו חיוב מיתה, כיון שאין לו הפסד ממון - שהרי יכול לעכב השה בידו - הצריכוהו רבנן להפרישו, ולא יפטר משום חזקתו לפטור. ובדרך אמונה [שם] תמה על דבריו, הרי גם בחלה נוטל הממון מהשבט ואינו מפסיד, ולמה הוצרך רש"י לומר שיש בה מיתה. ויתכן לחלק כנ"ל, שבחלה לולי האיסור, היתה נחשבת כחובת ממון שספיקה מוכרע בחזקת מר"ק, מה שאין כן איסור הנאה של פטר חמור, שגם אילולי כרת לא תועיל בו חזקת היתר אם אין בו הפסד, כי עיקרו איסור הנאה, ואין הנידון בו בחובת הנתינה.

והרמב"ם [פ"ח ה"ט] כתב שבספק אם גלגלה משנתגייר חייבת בחלה, לפי שהוא עוון מיתה. [ובד"א שלא דוקא מיתה, אלא שלא ממון] ובמקדש דוד [נז, א] כתב שכוונתו לומר שצריך ליתנה לכהן. וכמבואר בפירושו המשנה בדמאי שרק טבל שאיסורו במיתה צריך ליתנו לכהן.

1. בקהילות יעקב [נדרים ט'] הביא שבדברי חיים [למהר"מ אויערבך, תפיסה ח'] הקשה מכאן על דברי הנתינה"מ ש"עני ורש הצדיק" נאמר כדי לחייב אף במקום שרוב הקמה של בעל הבית, אך במקום ספק השקול הולכים לחומרא משום שספק לקט יש בו "בל תלקט" וספק איסורא לחומרא, והרי כאן מדובר בספק מתי התגייר אם קודם קצירה או אחריה, וזה הוא ספק השקול, ולמה הולכים לקולא, ובהכרח שספק לקט נחשב כספק ממון. [ויתכן שבספק